

Dönem : 3
Toplantı : 4

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 805

**Yem kanunu tasarısı ve Tarım, Adalet ve Plân komisyonlarından
5'er üye seçilerek kurulan 15 kişilik 93 No. lu Geçici Komisyon
raporu (1/626)**

T. C.

Başbakanlık

6 . 3 . 1972

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi Başkanlığı

Sayı : 71 - 1369/1905

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Tarım Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 2 . 3 . 1972 tarihinde kararlaştırılan «Yem Kanunu Tasarısı» ile gerekçesi ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyla arz ederim.

Prof. Dr. Nihat Erim
Başbakan

YEM KANUNU TASARISI GEREKÇESİ

Yurdumuzda toplam tarım gelirleri içinde hayvancılığın payı çok düşük bulunmaktadır. Tarımı ileri Batı ülkelerinde hayvancılıktan sağlanan gelir toplam tarım gelirlerinin % 60 - 80 ini teşkil ettiği halde bu oran bizde % 33'dür. Bunun başlıca sebebi oldukça büyük bir yekûn tutan hayvan varlığımıza rağmen hayvan başına verimin tarımı ileri ülkelerin hayvan verimlerine nazaran çok düşük bulunmasıdır. Örneğin ortak pazar ülkelerinde inek başına ortalama yıllık süt verimi en az 2 080 kilo, sığır başına karkas ağırlığı en az 223 kilo ve tavuk başına yumurta verimi en az 190 adet yumurta olduğu halde bizde inek başına ortalama süt verimi 630 kilo, sığırlarda karkas ağırlığı 92 kilo ve yerli tavuklarımız için tavuk başına yumurta verimi 52, kültür ırkı tavuklarda 170 adet yumurtadır. Yurdumuzun 70 milyon baş civarında bulunan büyük ve küçük baş hayvan ile 30 milyondan fazla kanatlı hayvan mevcudunun, toplam nüfusa dağılan miktarı ölçü olarak alınırsa Türkiye'nin dünya memleketleri arasında önemli bir yer işgal ettiği görülür. Ancak bu hayvan varlığından yapılan faydalanmada hayvan başına isabet eden üretim miktarı (Prodüktivite) esas alınırsa dünya memleketlerinin en sonunda yer aldığımız meydana çıkar.

Ayrıca kalkınma plânının, tarım bölümü, hayvancılığın özel problemleri kısmında mevcut hayvan miktarı 24,1 milyon baş büyük hayvan birimi olarak tespit edilmiştir. Aynı bölümün 68 nci no.lu tablosunda hayvan yemi üreten çayır ve mezarların kapasitesi 15 milyon büyük baş hayvan birimi olarak ifade edilmektedir. Bu duruma göre gerek Birinci Beş Yıllık Kalkınma Plânı ve gerekse bu Plâna mehz teşkil eden İstatistik Genel Müdürlüğünün 1949 - 1959 yıllarına ait yayımlarını her yıl beslenme noksanlığından dolayı 9,1 milyon büyük baş hayvan birimi (her biri 500 kg. canlı ağırlıktaki hayvan ünitesi) nin açlığa mahkûm edildiği meydana çıkmaktadır. Bunun sonucu olarak da her yıl 10,5 milyon TL. sınm üzerinde hayvancılıktan potansiyel kaybı meydana gelmektedir.

Öte yandan insan beslenmesinde günlük ortalama 70 gramlık protein ihtiyacının en az 33 gramı hayvansal orijinli besin maddelerinden sağlanmalıdır. Halbuki yurdumuzda 1948 den 1966 ya kadar devam eden 18 yıllık bir devre içinde insan başına düşen günlük ortalama hayvansal protein miktarı 14,5 gram ile 16,8 gram arasında değişmiş, günlük hayvansal protein ihtiyacının ancak yarısı karşılanabilmiştir. Sağlıklı bir millet için nüfus başına tüketilen günlük hayvansal protein miktarını 33 grama çıkarmak mecburiyeti vardır. Bu da ancak hayvansal üretimin çoğalması ve hayvansal ürünlerin maliyetlerinin düşürülerek, yıllık gelirlerine nazaran herkesin, bu besin maddelerinden gereği ölçüde tüketmeleriyle mümkündür.

Hayvan verimlerinin çoğaltılmasında çeşitli faktörlerin yanında en büyük rolü beslenme oynamaktadır. Ayrıca en rasyonel çalışma işletmelerde dahi genel işletme giderlerinin % 55 - 75 kısmını yem masraflarının teşkil ettiği nazarı dikkate alınırse yemlerin hayvancılık için taşıdığı önem meydana çıkar.

Bugün çok sayıda yem maddesi hayvan yemi olarak kullanılmaktadır. Bu yem maddelerinin hayvan organizmasında gerek verim, gerekse sağlık yönünden yaptığı etkiler birbirinden farklıdır. Rasyonel hayvan beslenmesinde yem maddelerinin ihtiva ettiği çeşitler besin maddeleri miktarını, meselâ enerji, ham ve sindirilebilir protein ile amino asitleri, yağ, mineral maddeler ve vitaminlerin miktarını bilmek ve bu besin maddeleri miktarına göre rasyon tertiplemek gerekmektedir. Bu sebeple bir çok ülkeler hile ve tağşişe müsait olan yem maddeleri ile karma yemlerin temel besin maddeleri miktarlarını yem satışı arz edilirken deklare etmek mecburiyetini koymuş, bu maksat için yem kanun, tüzük ve talimatları çıkarmışlardır. Böylece yemlerin muayyen standart ve normlara göre piyasaya çıkarılması, bunların kalite yönünden istenilen evsafda olması, hile ve tağşişe müsait olarak yemlerin ticaretinin dürüstlük için yapılarak hayvan sahiplerinin zarar görmemesi sağlanmıştır.

Yurdumuzda hayvan verimlerinin yükseltilmesi ve hayvan sahiplerinin zarar görmemesi için gerek yem maddelerinin, gerekse karma yemlerin tespit edilecek standart ve normlara göre piyasaya çıkarılması gerekmektedir. Bilhassa son yıllarda mera hayvancılığı yanında ahır hayvancılığının ve tavukçuluğun gelişmeye başlaması çiftlik dışından satın alınan yemlerin önemini bir kat daha artırmıştır. Ayrıca Türkiye'nin Avrupa müşterek pazarının ortak üyesi olması ve yem ticaretinin muhtemel gelişmeleri nazarı itibare alınırsa, yurdumuzda da yem ticaretinin muayyen standartlara göre yapılması gerektiği anlaşılır.

Kaliteli ve kompozisyonu bilinen yem maddelerini ve karma yemleri kullanmak suretiyle hayvanlarımızın et, süt ve yumurta gibi verimlerinde meydana gelecek artışlar yurdumuzun günden güne artan hayvansal maddeler ihtiyacını karşılayabileceği gibi artan miktarının ihracına geçilmesi ekonomik yönden de büyük bir değer ifade edecektir. Bunun gibi yemlerin insan ve hayvan sağlığına zarar verecek maddeleri ihtiva edip etmediği, yapılan beyanda yemin içinde bulunması gereken maddelerin gerçek değerinde olup olmadıklarının kontrolü, imalat ve satışın belirli prensipler içinde yapılması gerektiği bu kanun tasarisının hazırlanmasındaki başlıca nedenleri teşkil etmektedir.

Tasarı özellikle hayvancılığın ileri ülkelerde uygulanan ve olumlu sonuçları alınan kanunlar gözönünde tutularak hazırlanmıştır. Kanun metninin dışında kalan uygulama ile ilgili hususları tasarı kanunlaştıktan sonra hazırlanacak tüzükler kapsayacaktır. Bu tasarı kanunlaştığı takdirde çiftlik hayvanlarımızın rasyonel olarak yemlenmesi için lüzumlu, hile ve tağşişe müsait olan yemlerin gerek imalat, gerekse sürüm ve satışı düzenlenecek, her yıl milli ekonomide beslenme yetersizliğinden meydana gelen milyarlarca liralık zararın önüne geçilecek, yem maddeleri üretimine gerekli önem verilecek, hayvancılıkla meşgul işletmelerin geliri artacak, dolayısıyla tarım sektörü içinde hayvancılığın payı yükselecektir. Ayrıca ahır hayvancılığı teşvik edilerek değer kazanacak, hayvancılıkta produktivite artacak, hayvansal ürünlerde meydana gelen artış sebebiyle halkımızın beslen-

mesi daha uygun bir düzene kavuşacaktır. Bunun yanında yüksek değerli hayvansal mamullerimizin dış piyasaya aktarılması dış ticaretimizde ve ödeme dengemizde müspet tesirler meydana getirecektir.

MADDELERİN GEREKÇESİ

Madde 1 ve 2. — Kanunun amaç ve kapsamını belirtmektedir.

Madde 3. — Kanunda geçen terimlerin anlamları bu madde ile açıklanmıştır.

Madde 4. — Bu maddede kanunun kapsamına giren çeşitli yemler gruplandırılmakta ve bu gruplara giren yemlerin özellikleri belirtilmektedir.

Madde 5. — Bu madde ile beyan ve tescile tabi olan yemlerin ambalajlı veya ambalajsız olarak satılmaları halinde bunlardaki temel besin maddelerinin satıcı tarafından garanti edileceği hükme bağlanmaktadır.

Madde 6. — Bu madde, tescile tabi yemlerin tüzükle belirtilecek esaslara göre önceden Tarım Bakanlığına tescil ettirilmesi zorunluğunu getirmektedir. Böylece Tarım Bakanlığına yapılacak kontrollarda yemlerin tescil kayıtlarına uyup uymadığı tespit edilecek ve ona göre gereği yapılacaktır.

Madde 7. — Bu madde, kökeni hayvansal olan yemlerle, mineral yemler, yemlik preparatlar ve karma yemlerin yapıldıkları yerlerin teknik ve sağlık şartlarına uygunluğunun kontrolü ve ruhsat alınma mecburiyetini getirmektedir. Bunların tabi olacağı asgarî sağlık ve teknik şartlar tüzüğünde belirtilecek ve Tarım Bakanlığı yetkililerince kontrol edilecektir. Bu dört gruba giren yemlerin imalleri veya hazırlanmaları sırasında teknik ve sağlık yönünden azamî hassasiyet gösterilmesi gerektiğinden böyle bir madde getirilmesi zorunlu görülmüştür.

Madde 8. — Bu madde ile, kanun kapsamına giren yemlerden hangilerinin ithal ve ihraç edilebileceğinin Tarım Bakanlığına önceden belirtilmesi esası getirilmektedir. İthal edilecek yemler yurt içinde sarfedileceğinden bunların kabul edilen standart ve normlara uygun olmaları ve ihraç edilebilecek yemlerinde dış piyasalarda tutulmalarını sağlayacak standart ve normları haiz olmaları takip ve kontrol edilecektir.

Madde 9, 10, 11, 12. — Bu maddelerde, beyan ve tescile tabi yemlerin kontrolünün Tarım Bakanlığı tarafından yapılacağı ve kontrollerinin yapılma şekilleri ile, kontrol sonuçlarına itiraz usulleri belirtilmektedir.

Madde 13, 14, 15, 16. — Bu maddelerde bu kanun ve ilgili tüzüğünde yazılı hükümler hilâfına hareket edenlere verilecek cezalar tayin ve tespit edilmekte ve bu gibi suçlara ait davalar hangi mahkemelere bakılacağı hükme bağlanmaktadır.

Madde 17. — Bu kanunla Tarım Bakanlığına verilen hizmetlerin gereği gibi ifası için, özel bir ihtisasa lüzum görüldüğünden, Bakanlığa bağlı yeni bir kuruluşa ihtiyaç hissedilmiştir. Bu maksatla da (yem tescil ve kontrol işleri dairesi) adı altında müstakil bir örgüte ihtiyaç duyulmaktadır.

Türkiye çapında yemlerin beyan ve tescil işleriyle bunların kontrolünün takibedilmesi ancak bir hayli geniş personel ve teşkilâta sahip müstakîl bir organizasyonla mümkün olabilir. Bu organizasyonun merkez teşkilâtı ile birlikte taşrada da bölge teşkilâtlarının bulunması ve ayrıca nümune alma, kontrol, muayene ve analiz konularında yetişmiş elemanlara ve gerekli fiziksel, kimyasal, biyolojik analizleri yapacak lâboratuvarlara sahip bulunması gerekmektedir.

Madde 18. — Bu madde ile, yem imali işlerinin Türkiye çapında takip ve kontrol edilebilmesi için, tescil ettirdikleri veya ruhsat aldıkları yemleri imalden vazgeçenlerin durumu bir ay içinde Tarım Bakanlığına bildirilmeleri zorunluğu getirilmektedir.

Madde 19. — Türkiye'den transit olarak geçecek yemler bu madde ile bu kanun hükümleri dışında bırakılmıştır.

Madde 20. — Kanunun uygulama şeklini göstermek ve kanunun tüzüğe bıraktığı hususları düzenlemek üzere Tarım Bakanlığınca bir yıl içinde bir tüzük çıkarılması hükmüne bağlanmaktadır.

Geçici madde 1, 2. — Halen beyan ve tescile tabi yemlerin imalei ve satıcıları ile, yem imal eden işletme ve kurumların durumlarını bu kanuna uydurmaları ve mevcut imalâtçıların ruhsat almaları için kendilerine iki yıllık bir süre tanınmasını öngörmektedir.

Madde 21. — Kanunun yürürlük tarihini,

Madde 22. — Kanunun yürütme organını göstermektedir.

93. No. lu Geçici Komisyon raporu

Millet Meclisi

93. No. lu Geçici Komisyonu

Esas No. : 1/626

Karar No. : 2

8 . 2 . 1973

YÜKSEK BAŞKANLIĞA

Yeni kanunu tasarısını görüşmek üzere Genel Kurulun 1 . 12 . 1972 tarihli 12 nci Birleşiminde kurulması kabul edilen Geçici Komisyonumuz, 25 . 1 . 1973 tarihli toplantısında, ilgili Bakanlık temsilcilerinin de huzuru ile kanun tasarısını tetkik ve müzakere etmiştir.

Tümü üzerinde yapılan görüşmeler sonunda tasarı prensip olarak kabul edilerek maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Maddelelerin müzakeresi esnasında ;

1, 2, 3, 4, 5, 6 ve 7 nci maddelerin verilen önergelerin ışığı altında tadil edilerek, 8 ve 9 ncu maddeler birleştirilmek suretiyle 8 nci madde olarak,

İki maddenin tek madde haline getirilmesinden dolayı, tasarının ; 10 ncu maddesi 9 ncu, 11 nci maddesi 10 ncu, 12 nci maddesi 11 nci, 13 ncu maddesi 12 nci, 14 ncu maddesi 13 ncu madde olarak hem numara değişikliği hem de metin değişikliği şeklinde, 15 nci maddesi 14 ncu, 16 nci maddesi 15 nci, 17 nci maddesi ise 16 nci madde olarak yalnız madde numarası değişikliği ile kabul edilmiştir.

Tasarının türlü hükümler başlığını taşıyan VI nci Bölümüne yeniden ilâve edilen bir madde, metinde 17 nci sıra numarasını almış olduğundan madde numaraları bundan sonra normale dönmüştür. Bu duruma göre tasarının 18 ve 19 ncu maddeleri aynen 20 nci maddesi tadilen, geçici 1 nci maddesi aynen, geçici 2 nci maddesi tadilen, yürürlük ve yürütme maddeleri olan 21 ve 22 nci maddeleri ise aynen kabul edilmiştir.

Yukarıda izah edilen genel durum muvacehesinde Komisyoneca tadil edilen her maddenin kısa gerekçesi ise şöyledir ;

Madde 1. ve 2. — Maddelerin tedvin şekli düzeltilmiş ve Kanunun amaç ve kapsamı daha açıklığa kavuşturulmuştur.

Madde 3. ve 4. — Bu maddeler, yemlerin tariflerini ve sınıflandırılmasını öngördüğünden ; maddelerin bölüm başlığı ona göre değiştirilmiş ve metinlerde gerekli redaksiyonlar yapılmıştır.

Madde 5. — Tasarının, beyan ve tescile tabi olan yemlerin ambalajlı veya ambalajsız olarak satılmaları hususunun tespiti kaldırılmış ve bu kanuna tabi yemleri satış için imal eden resmî ve özel işletme ve kurumların yemlerin içinde bulunan ve değer tayinine esas olan temel besin maddeleri oranlarını ve karışıma giren yemlerin adlarını yazılı olarak bir beyanname ile Tarım Bakanlığınca bildirmekle yükümlü olduğu hususu açıklanmış ve hangi yemlerin beyana veya tescile tabi olacağı Tarım Bakanlığınca bırakılmıştır.

Millet Meclisi

(S. Sayısı : 805)

Madde 6. — Tescil ile ilgili esasların tüzükle gösterilmesi yerine daha çok teknik hususları ihtiva etmesi dolayısı ile yönetmeliğe bırakılmış ve madde metni açıklığa kavuşturulmuştur.

Madde 7. — Kökeni hayvansal olan yemlerle minarel yemler, yemlik prepatlar ve karma yemleri satış için imâl eden resmî ve özel işletme ve kurumların kontrolü, ruhsat alma hususu, asgarî teknik ve sağlık şartlarının teknik hususları kapsamı itibarıyla yönetmelikle düzenlenmesi ön-görölmüştür.

Madde 8. — Tasarının 8 ve 9 ncu maddeleri birleştirilerek 8 nci madde haline getirilmiş ve bu kanun kapsamına giren yemlerden hangilerinin ihraç ve ithal edileceğinin Tarım Bakanlığınca önceden belirtilmesi hususu kaldırılmıştır. Bu madde ile kanunun kapsamına giren yemlerin ihraç ve ithalinin Tarım Bakanlığının iznine tabi olacağı ve bu yemlerin ticarete arzı veya ithal ve ihraçları sırasında fiziksel, kimyasal, biyolojik muayene ve analizlere dayalı kontrollerinde Tarım Bakanlığınca, yapılacağı, bu gibi yemlerden alınacak örneklerin şekil ve miktarları, bunların muayene ve analiz metotları, ve sair ilgili hususların tüzük yerine yönetmelikle düzenlenmesi hükmü getirilmiştir.

Madde 9. — Tasarının 10 ncu maddesi 9 ncu madde olarak tadil edilmiş ve bu değişiklikle imalâtçı, satıcı veya bunların temsilcileri muayene veya analiz sonuçlarına itiraz edebileceği ve bu takdirde muayene ve analizin Tarım Bakanlığının diğer bir laboratuvarında yaptırabileceği gibi üniversite de yaptırabileceği hükmü getirilmiştir.

Madde 10. ve 11. — Tasarının 11 nci maddesi 10 ncu, 12 nci maddesi 11 nci madde olarak düzenlenmiş ve her iki maddenin müşterek tadilinde, Tarım Bakanlığı yetkili elemanlarının yem imal, depo ve satış yerlerine kontrol, bilgi ve örnek almak maksadıyla izinsiz girebilecekleri açıklanmış ve tasarının 12 nci maddesindeki yemlerin muayene ve analizlerinden ücret alınmama-ya-çağı hükmü kaldırılmıştır.

Madde 13. — Tasarının 14 nci maddesi 13 nci madde olarak düzenlenmiş olup, bu madde metninde geçen 11 nci madde yerine de 10 ncu madde yazılması gerekmiştir.

Madde 14. — Tasarının 15 nci maddesi 14 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 15. — Tasarının 16 nci maddesi 15 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 16. — Tasarının 17 nci maddesi 16 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 17. — Tasarıya eklenen bu madde ile Yem Fabrikası kurmak isteyen gerçek ve tüzel kişilerin Tarım Bakanlığına müraعات ederek kuracakları fabrikanın teknik özellikleri ve üretce-cekleri yemler bakımından müsaade alma hükmü getirilmektedir.

Madde 20. — Maddede yapılan değişikliklerle daha çok teknik hususları kapsamı itibarıyla tüzük yerine Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konacak yönetmelik çıkarılması hükmü getirilmiştir. Buna göre tasarıdaki tüzük kelimeleri de yönetmelik olarak değiştirilmiştir.

Madde 21. ve 22. — Tasarının yürürlük ve yürütme maddeleri olan 21 ve 22 nci maddeleri ise aynen kabul edilmiştir.

Ayrıca konunun önemine binaen kanun tasarısının, Genel Kurulda öncelik ve ivedilikle götü-şülmesi Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygıyla sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip	
Kırşehir	Sivas	Afyon K.	Hatay
M. Kemal Güneş	T. Koraltan	H. Hamamcıoğlu	M. Sait Reşa
Isparta	İçel	Kayseri	Kastamonu
A. İhsan Balım	C. Okyayuz	V. Âli Özkan	M. Kemal Topçular
Malatya	Konya	Mardin	
H. Çökçe	O. Okay	E. Kemal Aybar	
İmzada bulunamadı			

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

YEM KANUNU TASARISI

BÖLÜM : I

Amaç ve Kapsam

MADDE 1. — Bu kanunun amacı, memlekette hayvanların rasyonel bir şekilde beslenmelerini sağlamak ve hayvansal üretimi geliştirmek üzere ticarete arz edilen yemlerin ihzar, imâl, ithal, ihraç, sürüm ve satışlarını belli esaslara bağlamaktır.

MADDE 2. — Ticarete arz edilen yemlerin ihzarı, ikmali, ithali, ibracı, sürüm ve satışlarıyla yemlerin özelliklerine göre sahip olacakları nitelikler ve ihtiva etmeleri gereken temel besin maddeleri miktarları ve bu yemlerin beyana ve tescile tabi tutulmaları bu kanun hükümlerine bağlıdır.

BÖLÜM : II

Terimler ve Tanımlamalar

MADDE 3. — Bu kanunda geçen terimlerin anlamları aşağıda gösterilmiştir :

Yem : Madde ve enerji bakımından hayvanın yaşama ve verim ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla ve belli sınır ve şartlarda yedirildiği zaman hayvan sağlığına zararlı olmayan bütün organik ve inorganik maddeler veya bunların karışımlarıdır.

Beyan : Ticarete arzında, yemlerde değer tayinine esas olan temel besin maddeleri oranlarının yazılı olarak belirtilmesidir.

Ruhsat : Yem imal etmek üzere kurulan işletmelere, asgarî teknik ve sağlık şartlarını haiz olmaları halinde, verilen yem imal belgesidir.

Tescil : Beyana tabi olan yemlerin ihtiva ettikleri her türlü maddelerin adları ile yemin ticarî adı ve nevinin ve değer tayinine esas olacak temel besin maddeleri muhtevaları itibarıyla, norm veya standartlara uygun olmaları halinde, Tarım Bakanlığınca ilgili kütüğe kaydedilmesidir.

Kontrol : Yem imal eden işletmelerin asgarî teknik ve sağlık şartları yönlerinden denetimiyle yemlerin beyan ve tescile uygunluklarını tespit için yapılan fiziksel, kimyasal ve gerektiğinde biyolojik muayene ve analizlerdir.

Temel besin maddeleri : Yemlerin terkiibinde bulunan ve değer tayinine esas olan hamprotein, hamyağ, hamselüloz, kalsiyum, fosfor ve benzeri besin maddeleridir.

MADDE 4. — Bu kanuna göre yemler aşağıdaki 6 grup altında toplanır :

a) Kökeni bitkisel olan yemler : Doğrudan doğruya yaş ve kuru halde yem olarak kullanılmaya elverişli olan her nevi otlar ile öğütülmemiş tane yemler, kök, yumru ve meyveler, saman ve silo yemleri ve benzeri bitkisel yemlerdir.

b) Kökeni bitkisel olan sanayi kalıntıları : Bitkisel ürünlerden insanlar tarafından tüketilmek için bâzı maddelerin istihracı sırasında elde olunan ve yem olarak kullanılabilen un, nişasta, ihtimar, şeker ve bitkisel yağ ve benzerleri sanayilerinin kalıntıları ile öğütülmüş her türlü bitkisel yemlerdir.

c) Kökeni hayvansal olan yemler : Hayvan veya organlarının, hayvansal ürünlerin özel surette kurutulması ve öğütülmesinden elde olunan et unu, et kemik unu, kadavra unu, kan unu, balık unu, süt ve süt sanayii kalıntıları ve benzerleri yemlerdir.

d) Mineral yemler : Kalsiyum, fosfor, tuz, iz mineral, sentetik üre ve benzeri amonyum tuzları gibi sadece mineral maddeler veya bunların karışımlarından ibaret olan yemlerdir.

93 NO. LU GEÇİCİ KOMİSYONUN DEĞİŞTİRİŞİ

YEM KANUNU TASARISI

BÖLÜM : I

Amaç ve Kapsam

MADDE 1. — Bu kanunun amacı; hayvanların rasyonel bir şekilde beslenmelerini sağlamak ve hayvansal üretimi geliştirmek üzere, ticarete arz edilecek yemlerin hazırlanması, imali, ithali, ihracı, sürüm ve satışını belli esaslara bağlamaktır.

MADDE 2. — Ticarete arz edilecek yemlerin hazırlanması, imali, ithali, sürümü ve satışları ile yemlerin özelliklerine göre sahip olacakları nitelikler ve ihtiva etmeleri gereken temel besin maddeleri cins ve miktarlarının tespiti, bu yemlerin beyana ve tescile tabi tutulmaları ve benzeri hususlar bu kanun hükümlerine tabidir.

BÖLÜM : II

Tarifler ve Sınırlandırma

MADDE 3. — Bu kanunda geçen başlıca terimlerin anlamları aşağıda gösterilmiştir :

Yem : Madde ve enerji bakımından hayvanın yaşama ve verim ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla ve belli sınır ve şartlarda yedirildiği zaman hayvan sağlığına zararlı olmayan organik ve inorganik maddeler veya bunların karışımlarıdır.

Beyan : Ticarete arz edilecek yemlerde değer tayinine esas olan temel besin maddeleri oranlarının yazılı olarak belirtilmesidir.

Ruhsat : Yem imal etmek üzere kurulan işletmelere asgari teknik ve sağlık şartlarını haiz olmaları halinde verilen yem imal belgesidir.

Tescil : Beyana tabi olan yemlerin ihtiva ettikleri her türlü maddelerin adları ile yemin ticari adı ve nevinin ve değer tayinine esas olacak temel besin maddeleri muhtevaları itibarıyla norm ve ya standartlara uygun olmaları halinde Tarım Bakanlığınca ilgili kütüğe kaydedilmesidir.

Kontrol : Yem imal eden işletmelerin asgari teknik ve sağlık şartları yönlerinden denetimi ile yemlerin beyan ve tescile uygunluklarını tespit için yapılan fiziksel, kimyasal ve gerektiğinde biyolojik muayene ve analizlerdir.

Temel besin maddeleri : Yemlerin terkinde bulunan ve değer tayinine esas olan hamprotein, hamyağ, hamselüloz, azotsuz özmadde, kalsiyum, fosfor ve benzeri besin maddeleridir.

MADDE 4. — Bu kanuna göre yemler aşağıda belirtildiği şekilde sınırlandırılmıştır :

a) Kökeni bitkisel olan yemler : Yağ veya kuru olarak doğrudan doğruya kullanılmaya elverişli olan her nevi otlar ile öğütülmemiş tane yemler, kök, yumru, meyve, saman, silaj yemleri ve benzeri bitkisel yemlerdir.

b) Kökeni bitkisel olan sanayi kalıntıları : Bazı bitkisel ürünlerin işlenmesi sırasında elde olunan un, nişasta, bira, şeker, bitkisel yağ ve benzeri sanayinin kalıntısı olarak ortaya çıkan ve yem olarak kullanılabilen maddelerle öğütülmüş her türlü bitkisel yemlerdir.

c) Kökeni hayvansal olan yemler : Hayvan ve organları ile hayvansal ürünlerin özel surette kurutulması ve öğütülmesinden elde olunan et unu, et - kemik unu, kemik unu, kadavra unu, kan unu, balık unu, süt ve süt sanayi kalıntıları ve benzeri yemlerdir.

d) Mineral yemler : Kalsiyum, fosfor, tuz, iz mineraller, sentetik üre amonyum tuzları ve benzeri gibi sadece mineral maddeler veya bunların karışımlarından ibaret olan yemlerdir.

(Hükümetin teklifi)

e) Yemlik preparatlar : Kimyasal analiz, sentez veya istihraç yolları ile fabrikasyon şeklinde elde olunan ve yemin değerini artırmaya yardım edebilecek karakterdeki müstahzarlar ile antibiyotik, hormon ve vitaminler gibi koruyucu maddeleri ihtiva eden yemlerdir.

Hayvan hastalıklarının tedavisi veya önlenmesi maksadıyla kullanılan sulfamid, antibiyotik, hormon ve vitamin gibi ilaç ve maddeler bu tarif dışında kahr.

f) Karma Yemler : Kökeni bitkisel olan yemler ile sanayi kalıntıları veya fabrikasyon şekliyle üretilen yemlerin karıştırılmasıyla elde olunan yemlerdir.

BÖLÜM : III

Beyan, tescil, ruhsat ve kontrol işleri

MADDE 5. — Beyana veya tescile tabi olacağı Tarım Bakanlığınca tayin ve ilân olunan yemlerden Bakanlar Kurulu kararı ile ambalajlı olarak satılmaları tespit edilen yemlerden beyana ve tescile tabi olan hususların, bunların ambalajları üzerinde veya etiketlerinde, tüzükte belirtilecek şekilde gösterilmesi mecburidir. Bu yemlerden ambalajsız olarak satılanlarda ise, yüz kilodan fazla miktarlardaki satışlarda, alıcı talep ettiği takdirde, bunlardaki değer tayinine esas olan temel besin maddeleri oranları satıcı tarafından verilecek garanti belgesinde belirtilir.

MADDE 6. — Tescile tabi olan yemlerin ticarete arz edilebilmesi için bunların önceden Tarım Bakanlığınca tescil ettirilmesi mecburidir. Tescilin esasları tüzükte belirtilir.

Dışarıdan ithal edilecek tescile tabi yemler için de bu hüküm uygulanır.

MADDE 7. — Bu Kanun kapsamına giren yemlerden kökeni hayvansal olan yemler, minarel yemler, yemlik preparatlar ile karma yemler gruplarına dahil olan yemleri satış için imal eden resmî ve özel işletmeler Tarım Bakanlığının kontrolüne tabi olup bunlar yem imalâtına geçmeden önce bu kanuna göre Tarım Bakanlığınca ruhsat almağa mecburdurlar.

Bu gibi işletmelerin tabi olacağı asgarî teknik ve sağlık şartları tüzükte gösterilir.

Tüzükte belirtilecek asgarî teknik ve sağlık şartlarına uygun oldukları tespit edilen işletmelere gereken ruhsat verilir.

Ruhsat verilen işletmelerin asgarî teknik ve sağlık şartlarına riayetlerinin devamı, Tarım Bakanlığınca yetkilileri tarafından, yılda en az bir defa kontrol edilir.

1593 sayılı Umumî Hıfzıssıhha Kanununun Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca verdiği yetkiler saklıdır.

MADDE 8. — Bu Kanunun kapsamına giren yemlerden hangilerinin ihraç veya ithal edileceği Tarım Bakanlığınca önceden belirtilir. Beyan veya tescile tabi olanların kontrolü, ithal ve ihraçları sırasında Tarım Bakanlığınca yapılır. İthal ve ihraç olunacak yemlerin tespit usulleriyle bu yemlerden gümrüklerde örnek alınması ve örneklerin muayene ve bu kontrollerle ilgili hususlar tüzükte gösterilir.

Kontrol sonunda beyana veya tescile uygun olmadığı tespit edilen yemler hakkında bu kanuna göre gerekli işlemler yapılır. Bu kanunda açık hüküm bulunmaması halinde, genel hükümlere göre hareket edilir.

(93 No. lu Geçici Komisyonun değiştirisi)

e) Yemlik preparatlar : Kimyasal analiz, sentez veya istihraç yolları ile fabrikasyon şeklinde elde olunan ve yemin değerini artırmaya yardım edebilecek karakterdeki müstahzarlar ile antibiyotik, hormon ve vitaminler gibi koruyucu maddeleri iştiva eden yemlerdir.

Hayvan hastalıklarının tedavisi veya önlenmesi maksadıyla kullanılan sulfamid, antibiyotik, hormon ve vitamin gibi ilâç ve maddeler bu tarif dışındadır.

f) Karma yemler : Çeşitli yemlerin standardına uygun olarak karıştırılmasıyla elde olunan yemlerdir.

BÖLÜM : III

Beyan, tescil, ruhsat ve kontrol işleri

MADDE 5. — Bu kanuna tabi yemleri satış için imal eden resmî ve özel işletme ve kurumlar yemlerin içinde bulunan ve değer tayinine esas olan temel besin maddeleri oranlarını ve karışma giren yemlerin adlarını yazılı olarak bir beyanname ile Tarım Bakanlığına bildirmekle, yükümlüdürler.

Hangi yemlerin beyana veya tescile tabi olacağı Tarım Bakanlığınca tayin ve ilân olunur.

Yemlerin değer tayinine esas olan temel besin maddeleri oranları; ambalajlı olarak satılan yemlerin ambalajları üzerine veya etiketlerine yazılır. Ambalajsız olarak satılanların ise yüz kıldan fazla miktarlardaki satışlarda, satıcı tarafından verilecek garanti belgesinde belirtilir.

MADDE 6. — Tescile tabi olan yemlerin, ticarete arz edilebilmesi için önceden Tarım Bakanlığına tescil ettirilmesi mecburidir. Tescil ile ilgili esaslar yönetmelikte gösterilir.

İthal edilecek tescile tabi yemler de bu hükme tabidir.

MADDE 7. — Bu kanun kapsamına giren kökenni hayvanî olan yemler, mineral yemler, yemlik preparatlar ile karma yemler gruplarına dâhil olan yemleri satış için imal eden resmî ve özel işletme ve kurumlar Tarım Bakanlığının kontrolüne tabi olup bunlar yem imalâtına geçmeden önce bu kanuna göre Tarım Bakanlığından ruhsat almaya mecburdurlar.

Bu gibi işletme ve kurumların tabi olacağı asgarî teknik ve sağlık şartları yönetmelikte gösterilir.

Ruhsat verilen işletmeler Tarım Bakanlığı yetkilileri tarafından yılda en az bir defa kontrol edilir.

1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına verdiği yetkiler saklıdır.

MADDE 8. — Bu kanunun kapsamına giren yemlerin ihraç ve ithali Tarım Bakanlığının iznine tabidir.

Beyan ve tescile tabi olan yemlerin ticarete arz edilirken veya ithal ve ihraçları sırasında fiziksel, kimyasal, biyolojik muayene ve analizlere dayanan kontrolleri Tarım Bakanlığınca yapılır. Kontrol için alınan örneklerin muayene veya analiz sonuçları en geç 30 gün içinde ilgililere bildirilir.

Bu gibi yemlerden alınacak örneklerin şekil ve miktarları, bunların muayene ve analiz metotları, rapor düzenlenmesi ve sair ile ilgili hususlar yönetmelikte gösterilir.

Kontrol sonunda beyana ve tescile uygun olmadığı tespit edilen yemler hakkında bu kanuna göre gerekli işlemler yapılır. Bu kanunda açık hükümler bulunmaması halinde genel hükümlere göre hareket edilir.

(Hükümetin teklifi)

MADDE 9. — Ticarete arzedilen beyana veya tescile tabi yemlerin beyan veya tescillerine uygunluğu Tarım Bakanlığınca kontrol edilir. Kontrol için örnek alınma şekli ve miktarı, bunların muayene ve analiz metodları, rapor düzenlenmesi ve sair esaslar tüzükte belirtilir.

Kontrol için alınan örneklerin muayene veya analiz sonuçları ilgililere ençok 30 gün içinde bildirilir.

MADDE 10. — İmalâtçı, satıcı veya bunların temsilcileri muayene veya analiz sonuçlarına ençok 30 gün içinde itiraz edebilirler. Bu takdirde yeniden yapılacak muayene ve analiz Tarım Bakanlığının diğer bir laboratuvarında yaptırılır ve bu laboratuvarın vereceği rapora itibar olunur.

MADDE 11. — Tarım Bakanlığının yetkili elemanları yem imal, depo ve satış yerlerine kontrol ve örnek almak maksadıyla girebilirler.

Yukarıda belirtilen işletmelerin sahipleri veya temsilcileri kendilerinden istenen hertürlü bilgileri, yem ve materyali vermeye ve kontrolü sağlayıcı tedbirleri almaya mecburdurlar.

MADDE 12. — Tarım Bakanlığınca kontrol edilmek üzere alınan yem örnekleri için bedel istenmez. Bunların muayene ve analizleri de bir ücrete tabi değildir.

BÖLÜM : IV

Cezai hükümler

MADDE 13. — Bu Kanunda veya ilgili tüzükte yazılı hükümler hilâfına :

a) Beyan ve tescildeki niteliklere uymayanlara, bozulmuş, tağşiş edilmiş veya değiştirilmiş yemlerle hayvan sağlığına zarar veren maddeleri yem olarak veya yemlere karıştırarak satanlara, sattıranlara, satılmak üzere mağaza veya dükkânlarda bulunduranlara, satışa ve tedarike vasıta olanlara, sahte isim kullananlara, yahut bu türlü malları imal edenlerle her ne surette olursa olsun piyasaya sürenlere,

b) İmalâtçı tarafından satışa arzedilen yemleri değiştiren veya ambalajlarına konan işaretlerini tahrip veya tahrif edenlere,

3 aydan 1 seneye kadar hapis veya 500 liradan 2 500 liraya kadar ağır para cezası verilir ve tekrerrü halinde ceza iki kat olarak hükmedilir. Ayrıca üç aya kadar failin cürme vasıta kıldığı meslek ve sanatın tatili cezasına da hüküm olunur. Aynı zamanla suç mevzuu olan yemler de müsadere edilir.

MADDE 14. — Bu kanunun 6, 7, 8 ve 11 nci maddelerinde yazılı hükümlere uymayanlar 250 liradan 1 000 liraya kadar hafif para cezalarıyla cezalandırılırlar.

MADDE 15. — Beyana veya tescile tabi oldukları halde beyan veya tescil edilmemiş bulunan yemler Tarım Bakanlığınca usulüne göre satıştan men edilir.

MADDE 16. — Bu kanunda yazılı suçlara ilişkin davalar Sulh Mahkemelerinde görülür.

BÖLÜM : V

Kuruluş

MADDE 17. — Bu kanunun kapsadığı hizmetleri ifa etmek üzere Tarım Bakanlığı bünyesinde (Yem Tescil ve Kontrol İşleri Dairesi) adı ile müstakil bir teşkilât kurulur.

MADDE 9. — İmalâtçı, satıcı veya bunların temsilcileri muayene veya analiz sonuçlarına en çok 30 gün içinde itiraz edebilirler. Bu takdirde yeniden yapılacak muayene ve analiz Tarım Bakanlığının diğer bir laboratuvarında veya üniversitede yaptırılır. Bu laboratuvarın vereceği rapor kesindir.

MADDE 10. — Tarım Bakanlığının yetkili elemanları yem imal, depo ve satış yerlerine kontrol ve örnek almak maksadıyla izinsiz girebilirler.

Bu yerlerin sahipleri veya temsilcileri kendilerinden istenen bilgileri, yem ve yemlerle ilgili maddeleri göstermeye ve kontrolü sağlayıcı tedbirleri almaya mecburdurlar.

MADDE 11. — Tarım Bakanlığınca kontrol edilmek üzere alınan yem örnekleri için bedel istenmez.

BÖLÜM : IV

Ceza hükümler

MADDE 12. — Bu kanunda veya ilgili yönetmelikte yazılı hükümler hilâfına:

a) Beyan ve tescildeki niteliklere uymayanlara, bozulmuş, tağşiş edilmiş veya değiştirilmiş yemlerle hayvan sağlığına zarar veren maddeleri yem olarak veya yemlere karıştırarak satanlara, sattıranlara, satılmak üzere mağaza veya dükkânlarda bulunduranlara, satışa veya tedarike vasıta olanlara, sahte isim kullananlara veyahut bu türlü malları imal edenlere her ne suretle olursa olsun piyasaya sürenlere,

b) İmalâtçı tarafından satışa arz edilen yemleri değiştiren veya ambalajlarına konan işaretlerini tahrip veya tahrif eden satıcılara,

3 aydan 1 seneye kadar hapis veya 500 liradan 2 500 liraya kadar ağır para cezası verilir ve tekerürü halinde ceza iki kat olarak hükm edilir. Ayrıca üç aya kadar faillin cürme vasıta kaldığı meslek ve sanatın tatili cezasına da hükm olunur. Aynı zamanda suç mevzuu olan yemlerde müsadere edilir.

MADDE 13. — Bu kanunun 6, 7, 8 ve 10 ncu maddelerinde yazılı mecburiyetlere uymayanlar 250 liradan 1 000 liraya kadar hafif para cezası ile cezalandırılırlar.

MADDE 14. — Beyana veya tescile tabi oldukları halde, beyan veya tescil edilmemiş bulunan yemler Tarım Bakanlığınca usulüne göre satıştan men edilir.

MADDE 15. — Bu kanunda yazılı suçlara ilişkin davalar sulh mahkemelerinde görülür.

BÖLÜM : V

Kuruluş

MADDE 16. — Bu kanunun kapsadığı hizmetleri ifa etmek üzere Tarım Bakanlığı bünyesinde «Yem Tescil ve Kontrol İşleri Dairesi» adı ile müstakil bir teşkilât kurulur.

(Hükümetin teklifi)

Bu dairenin iller örgütü kuruluncaya kadar hizmetlerinin ne şekilde görüleceği Tarım Bakan-
nı tarafından tayin olunur.

BÖLÜM : VI

Türlü hükümler

MADDE 18. — Tescil ettirdikleri yemleri imalden veya ruhsat aldıkları halde yem imalinden
vazgeçenler durumu bir ay içinde yazılı olarak Tarım Bakanlığına bildirirler.

MADDE 19. — Türkiye'den transit olarak geçecek yemler bu kanun hükümlerine tabi değil-
dirler.

MADDE 20. — Bu kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde kanun uygulama şeklini
göstermek ve kanunun tüzüğe bıraktığı hususları düzenlemek üzere Tarım Bakanlığınca bir tü-
zük çıkarılır.

GEÇİCİ MADDE 1. — Beyana veya tescile tabi yemlerin imalâtçıları ve satıcıları bu kanunun
yürürlüğe girmesinden itibaren iki yıl içinde beyan ve tescil ile ilgili hususları yerine getirmek-
le yükümlüdürler.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihte mevcut olan ve yem imal eden ku-
rumlar veya işletmeler bu kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren iki yıl içinde Tarım Bakan-
lığına başvurarak ruhsat almak zorundadırlar.

MADDE 21. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 22. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

2 . 3 . 1972

Başbakan <i>N. Erim</i>	Devlet Bakanı <i>D. Kitaplı</i>	Devlet Bakanı <i>A. İ. Göğüş</i>	Devlet Bakanı <i>İ. Karaöz</i>
Devlet Bakanı <i>İ. Öztrak</i>	Adalet Bakanı <i>S. Bulge</i>	Millî Savunma Bakanı <i>F. Melen</i>	İçişleri Bakanı <i>F. Kubat</i>
Dışişleri Bakanı <i>H. Bayülken</i>	Maliye Bakanı <i>S. N. Ergin</i>	Millî Eğitim Bakanı <i>İ. Arar</i>	Bayındırlık Bakanı <i>M. Öztekin</i>
Ticaret Bakanı <i>N. Talû</i>	Sağ. ve Sos. Y. Bakanı <i>C. Aykan</i>	Güm. ve Tekel Bakanı <i>H. Özalp</i>	Tarım Bakanı <i>M. O. Dikmen</i>
Ulaştırma Bakanı <i>R. Danışman</i>	Çalışma Bakanı <i>A. R. Uzunur</i>	Sanayi ve Tek. Bakanı <i>M. Erez</i>	En. ve Tab. Kay. Bakanı <i>N. Devres</i>
Turizm ve Ta. Bakanı <i>E. Y. Akçal</i>	İmar ve İskân Bakanı <i>S. Bingöl</i>	Köy İşleri Bakanı <i>N. Sönmez</i>	Orman Bakanı <i>S. İnal</i>
	Gençlik ve Spor Bakanı <i>A. Karaküçük</i>		

(93. No. lu Geçici Komisyonun değiştirilişi)

Bu dairenin iller örgütü kuruluncaya kadar hizmetlerinin ne şekilde görüleceği Tarım Bakanlığı tarafından tayin olunur.

BÖLÜM : VI

Türlü hükümler

MADDE 17. — Yem fabrikası kurmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler Tarım Bakanlığına müracaatla kuracakları fabrikanın teknik özellikleri ve üretecekleri yemler bakımından müsaade almak zorundadırlar.

Buna uymayanlar bu kanun hükümlerinden faydalandırılmazlar.

MADDE 18. — Tescil ettirdikleri yemleri imalden veya ruhsat aldıkları halde yem imalinden vazgeçenler durumu bir ay içinde yazılı olarak Tarım Bakanlığına bildirirler.

MADDE 19. — Türkiye'den transit olarak geçecek yemler bu kanun hükümlerine tabi değildirler.

MADDE 20. — Bu kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde kanunun uygulama şeklini göstermek ve kanunun yönetmeliğe bıraktığı hususları düzenlemek üzere Tarım Bakanlığınca bir yönetmelik hazırlanır ve Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulur.

GEÇİCİ MADDE 1. — Beyana veya tescile tabi yemlerin imalâtçıları ve satıcıları bu kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren ilki yıl içinde beyan ve tescil ile ilgili hususları yerine getirmekle yükümlüdürler.

GEÇİCİ MADDE 2. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte mevcudolan ve yem imal eden kurumlar veya işletmeler bu kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren iki yıl içinde Tarım Bakanlığına başvurarak ruhsat almaya mecburdurlar.

MADDE 21. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 22. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

